

ja lõpetas 1863. Sai kandidati auunime 1865, oli 1865 kuni 1866 kodukooliõpetaja Helenurme mõisas, atademikus Ribbendorffi perekonnas, siis 1868 gümnaasiumi kooliõpetaja Kurelaares ja 1868—1872 sellesama ameti püü Tartus. Aastal 1872 valiti teda Otepää õpetajaks, kust ta 1880 aastal Peeterburi Saani koguduse õpetajaks kutsuti. 1886 sai ta Helsingi ülikooli poolt Dr. phil. auunime. Palju tööd ja osalt ka wanaduse tõttu wabastas ta end õpetaja ametist ja korraldas Eesti wanawara, millest „Setu keste laulud“ Helsingis Soome kirjameeste seltsi kullul ilmutiwad. Tema töösid on hulk. Ta põrm sängitati Tartu Maarja surnuaiale.

Weel teise tähtsa mehe kaotasime surma läbi ära. Tuntud Eesti helilooja, sellel tööl elu ja waimustust on — Johann Kappel, sünd. 1855 Paides, lahkus 2. juuni kuul 1907 Saksamaal, Schönbergi sanatoriumis, Württembergi lüningriigis, siit ilmast. Temaga kaotasime ühe parema Eesti helilooja, kuid ta tööd elawad lauljate suus edasi.

Loogu tulew, 1908 aasta, terve Wene riigile ja ka wäikesele Eesti rahwale paremaid päewi, kui seda läinud aastal nägime. Walitsegu rahu maal ja kosugu, kaswagu ning õitsegu meie wäikene kodumaa endist wiisi!

Erund sõbrad.

See oli kuulsas Muudeni lahingus 1905 märtsi kuul. Rats eestlast, Jaan Kimmelgas ja Peeter Jalakas, waimistatiwad ennast lahingu wastu. Kuulujutud lendasid ümber, et jaapanlased juba ümber parema tiitwa olla läinud, kuid eestpoolt toodi illa ja illa wõidusõnumeid, et jaapanlased igal pool suure lahjuga tagasi on löödud.

„Wõib olla, et täna wiimast torda päikse tõusu näeme!“ ütles Kimmelgas, ranitsat selga seadides. „Mul on tume aimdus, et meie jällegi löödud saame. Nägin unes, et mul mustad riided seljas olid, see tähendab wiisi surma. Naene ja poeg ja tütar seiswad laugel udu sees. Hõitassin nende järele, nad wõgenesiwad minu eest ja wiimast jäiwad nagu wäikesed täpikesed järele, sinna kohta kuhu nad kadusiwad. Peeter, ma aiman halba.“

„Mina juba unenägu ei usu!“ wastas Peeter. „Mis wõidusse puutub, siis ei usu ma ta selle sisse mitte. Kõik meie endid illa ära päästame. Etis me küllalt ole õigel ajal jalgadele tuld andnud.“

„Aga kui haawatud saad, mis siis.“

„Kes teab! On eluts loobud, pääseme eluga, on surmaks, sureme — selleks juba sõda on. Mina olen poisimees, mul ei ole naist ega last, üks lõik, kas ma Eestimaa ehk Mandshuria mullas puhlan . . . .“

„Sää rääkida küll aga . . . .“

Põmm — täis tume paut kuskil mägede taga. Sellele järgnes teine, kolmas ja nii edasi. Kuulid ja kranaatid lendasiwad õhus ning nii mõnigi trehwas neist Wene seisukohale, kuskus maha, lõhtes ja külwas surma ja hukatust oma ümbrusesse.

Kostis komandu hääl. Mehed säeti lahingu walmis ja siis mindi seisukohalt ettewaatlikult ligemale, mille tagant Jaapani pommid lendasiwad.

„Mu süda on raske!“ ütles Kimmelgas. „Kui sa, sõber, elusse jääb ja mina langen, siis teadusta sellest minu naesele. Sängita mind, kui wõid, oma käega mulda.“

„Ei maffa nii ruttu testamenti teha,“ lausus Jalakas pilgates. „Wõib olla langen mina enne.“

„Siis tahan ma sinu eest hoolitseda.“

„Süwa, sin on mu täsi! Hoolitseme siis teine teise eest ka pärast surma weel.“

„Nalja pole sin midagi!“

„Mis sa hädaga muudki teed, kui nalja! Aga tõsiselt ütelda, kui mul illa wähegi elu toibu sees on, siis ma sinuta küll lahingu platsist ei lahku. Kõrwa wõitleme, tõrwa langeme ehk tuleme ka elawalt tagasi.“

„Tänan sind, sõber!“

Sõltiselt oli tumedat „bansai“ kuulda. Jaapanlased tormasiwad ligilähedal mõne Wene kindlustuse pääle ja, siis kostis tume ragin, nagu oleks lepikese katti murtud.

„Jaapani jalawägi on ligidal!“ tähendas Kimmelgas.

„Digu, saame ennem hakkama.“

Gemalt kostiswad üfistud püssipaugud ja mäerinnatu weerelt tõusiwad wäikesed suitsupilwikesed ülesse.

„Üks kuul lendas mõõda pääd!“ tähendas Kimmelgas.

„Wahest oli parm!“

„Ära illa tõkse asja juures naljata!“

Küüd tuliwad jaapanlased wõsastiku ääres nähtawale ja Wene ohwitser andis oma meestele maha heitmise käsu. Komandati lastma. Esmene kogupaut läis ja sünnitas Jaapani pool nähtawasti segadust. Esmesed jaapanlased läksiwad wõsastikusse tagasi. Küüd aga tõlas säält kogupaut, mille järele Wene ridades kihin ja kihin